

pota do resnice, ki je cilj njegovih razmišljanj, tako tudi Jama izpreminja, ali bolje — ugotavlja realni svet na pojmoven način in skuša vedno izbrati iz minljivega vesoljstva podobo, ki naj v svojem bistvu zastopa neštevilo vrsto istih primerkov iz realnega sveta. Pot za bistveno podobo našega sveta, ki jo hodi razmišljujoči duh slikarja-modroslovca, je dovolj jasno začrtana v vsej njegovi umetnosti. Iz njegovih podob veje duh konstantnosti, trajnosti, večne mene letnih in dnevnih časov in ponavljanja oblik v neizmernosti sveta. Če je v Jakopičevi veliki umetnosti imanenten duh njegovega viharnega in neukrotljivega čustva, je v Jamovem ustvarjanju nazorno izpričan duh zemlje in celotnega stvarstva. Zemlja, ki jo Jama najrajši upodablja, je deviška zemlja iz okolice Kolpe, kamor še ni prodrla zahodna civilizacija s svojim rušenjem vsega patriarhalnega in tradicionalnega. Tu je ostala podoba krajine in človeka ista kakor pred stoletji. Majestetični tek reke Kolpe, drevje, rastoče na njenem obrežju, živali v odnosu do njenega življenjskega vira, ljudje v domačih nošah, nad vsem tem pa modro, jasno, ali pa tudi viharo razgibano nebo in sonce, vse to se ponavlja v podobnem odnosu že od davnine. To je pravi svet za razmišljujočega umetnika, ki je tesno prisluhnil bitju vesoljne božje narave in s subtilno dušo prenaša to utripanje orjaškega zemeljskega sveta na svoja platna.

Razstava je imela prav lep uspeh, tako v čisto umetnostnem kakor tudi v gmotnem oziru.

Mikuž Stane.

Jubilejna razstava slovenske umetnosti.

Za 40 letnico prve slovenske umetniške razstave je bila 31. marca t. l. v Jakopičevem paviljonu velika slovenska jubilejna umetniška razstava. Razstave so se udeležili domala vsi naši umetniki od impresionistov do najmlajših. V znamenju pietete so zastopani na razstavi tudi umrli udeleženci prve razstave, vsak s po enim delom. Kvalitetno je prireditev zelo na visoki ravni, še zanimivejša pa je s stilističnih pa tudi s kulturno-političnih vidikov. O njej bomo v prihodnji številki prinesli obširnejše poročilo. S. M.

Francè Stelè: Slovenske Marije. Založila Družba sv. Mohorja v Celju. 1940. Slik 64.

Slovenske Marije so eden izmed mnogih plodov avtorjevega eksaktnega poznavanja slovenskega spomeniškega gradiva. Če so Monumenta (doslej izšli dve knjigi) v reprezentativnem obsegu in teoretično neoporečni uporabnosti oblikovani znanstveni trud in znanje, ki si ga je avtor pridobil na našem umetnostno-zgodovinskem polju, je pričujoča knjiga, ali bolje knjižica, potreben priročnik za boljše poznavanje in ljubezen do našega umetnostno-zgodovinskega gradiva, ter še za priljubljeno in zanimivo snov posebej. Raziskovanje naše umetnostno-zgodovinske preteklosti je že dospelo do točke, ko moremo pričeti s specifikacijo celotne snovi, da nudimo občinstvu, ki se ustraši pregledovanja »neznane« celote, s prijetnim, poučnim, a tudi za resen študij sposobnim detajlom. Poudarjam pa, da je naše slovensko umetnostno-zgodovinsko gradivo dozorelo nemalo po zaslugi avtorja »Slovenskih Marij«.